

Centra integracji społecznej, kluby integracji społecznej, zakłady aktywności zawodowej, warsztaty terapii zajęciowej w 2023 r.

28.11.2024 r.

↑ 2,1%

wzrost r/r liczby odbiorców
usług CIS, ZAZ i WTZ

W 2023 r. działalność prowadziło 1246 jednostek reintegracji społeczno-zawodowej tj. o 17 mniej niż w 2022 r., jednak w porównaniu do 2015 r. ich liczba wzrosła o 57.

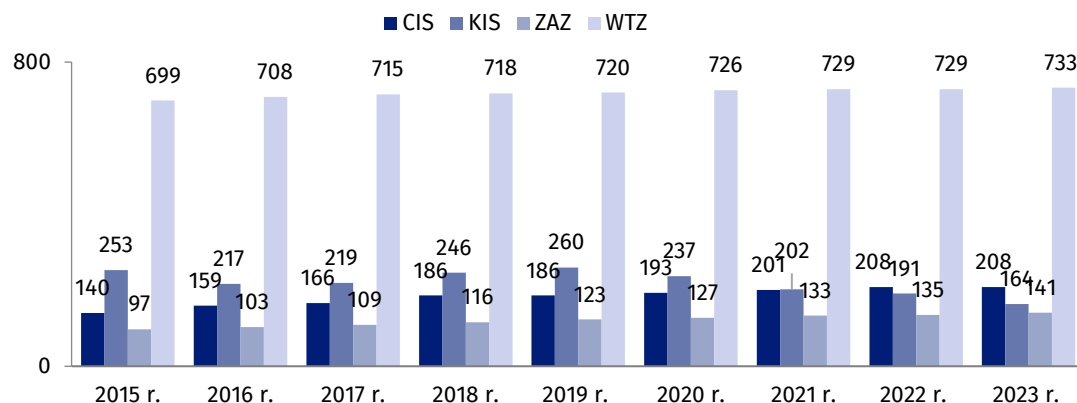
W ciągu 2023 r. z usług reintegracji społeczno-zawodowej świadczonych przez centrów integracji społecznej, zakładów aktywności zawodowej i warsztatów terapii zajęciowej skorzystało blisko 49,0 tys. osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, tj. o 2,1% więcej niż w 2022 roku. Natomiast w latach

2015-2023 nastąpił w tym zakresie wzrost o 21,6%.

Aktywne jednostki reintegracji społeczno-zawodowej

W 2023 r. aktywnych było 1246 jednostek reintegracji społeczno-zawodowej, o 17 mniej niż w roku wcześniejszym. Tak jak w 2022 r., działalność prowadziły głównie jednostki nakierowane na aktywizację osób z niepełnosprawnościami – 733 warsztaty terapii zajęciowej (WTZ) i 141 zakładów aktywności zawodowej (ZAZ). Wśród placówek świadczących usługi również dla osób z innych grup zagrożonych wykluczeniem społecznym działało 208 centrów integracji społecznej (CIS) i 164 klubów integracji społecznej (KIS).

Wykres 1. Liczba aktywnych jednostek reintegracji społeczno-zawodowej w latach 2015-2023

Od 2015 r. liczba aktywnych jednostek reintegracyjnych zwiększyła się o 57 jednostek, tj. o 4,8%. Liczba centrów integracji społecznej wzrosła o blisko połowę (48,6%), zakładów aktywności zawodowej zwiększyła o 45,4%, a warsztatów terapii zajęciowej – wzrosła o 4,9%. Jednocześnie liczba klubów integracji społecznej zmniejszyła o 35,2%. Liczebność CIS, ZAZ i WTZ przez cały analizowany okres rok do roku wzrastała, natomiast liczba KIS wahała się - najwyższą wartość osiągnęła w 2019 r. (260 jednostek), a najniższą w 2023 r. (164 jednostki).

Organizatorem większości jednostek reintegracji społeczno-zawodowej były podmioty sektora non-profit, tj. stowarzyszenia, fundacje oraz społeczne podmioty wyznaniowe, które utworzyły 863 aktywne w 2023 r. CIS, KIS, ZAZ oraz WTZ (69,3%).

Najwięcej jednostek reintegracji społeczno-zawodowej w 2023 r. zlokalizowanych było w województwie wielkopolskim – 143 jednostki (11,5%). Wysoki udział podmiotów występował

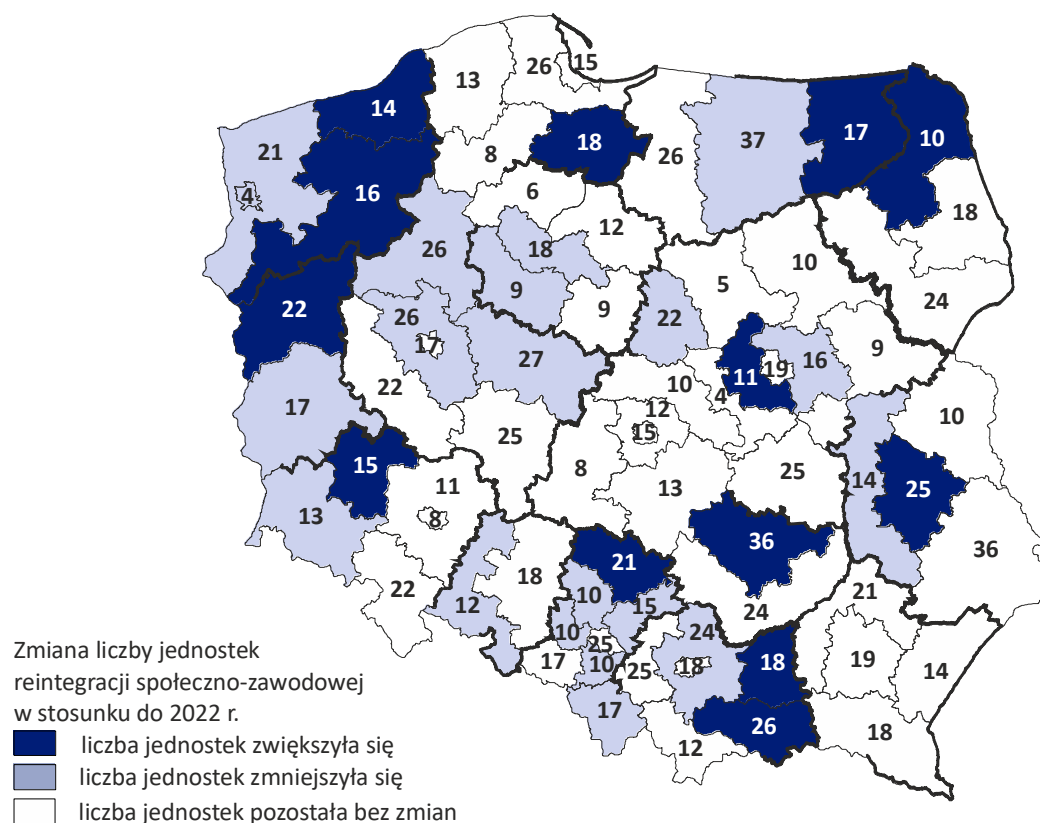
W porównaniu z 2015 r. liczba jednostek reintegracji społeczno-zawodowej zwiększyła się o 4,8%.

też w województwach śląskim (125 jednostek, tj. 10,0%), małopolskim (123 jednostki, tj. 9,9%) i mazowieckim (121 jednostek, tj. 9,7%).

W Polsce w 2023 r., w przeliczeniu na 100 tys. ludności funkcjonowały 3,2 placówki reintegracyjne. Analogicznie jak w 2022 r., najwyższą wartość wskaźnik ten przyjął w województwie warmińsko-mazurskim – 5,8 jednostek na 100 tys. ludności, a najniższą – w województwie mazowieckim – 2,2 placówki na 100 tys. ludności.

Największą liczbą placówek świadczących usługi integracji społeczno-zawodowej, podobnie jak w 2022 r., wyróżniały się podregiony: olsztyński (37), chełmsko-zamojski (36) oraz kielecki (36). W stosunku do 2022 r. w ponad połowie, tj. 40 z 73 podregionów liczba placówek nie uległa zmianie, w 20 podregionach zwiększyła się, a w 13 podregionach – zmniejszyła.

Mapa 1. Jednostki reintegracji społeczno-zawodowej według podregionów w 2023 r.

Beneficjentami usług integracyjnych świadczonych w 2023 r. przez CIS, ZAZ i WTZ było 49,0 tys. osób. W stosunku do 2022 r. liczba odbiorców usług tych placówek wzrosła o 2,1% tj. o 1,0 tys. osób. Biorąc pod uwagę typ placówki, w jakiej prowadzono integrację społeczno-zawodową, największą grupę beneficjentów stanowili uczestnicy WTZ (58,8%), następnie – uczestnicy zajęć w CIS (16,7%), a najmniejszą – osoby z orzeczeniem o niepełnosprawności w stopniu znacznym lub umiarkowanym zatrudnione w ZAZ (11,3%).

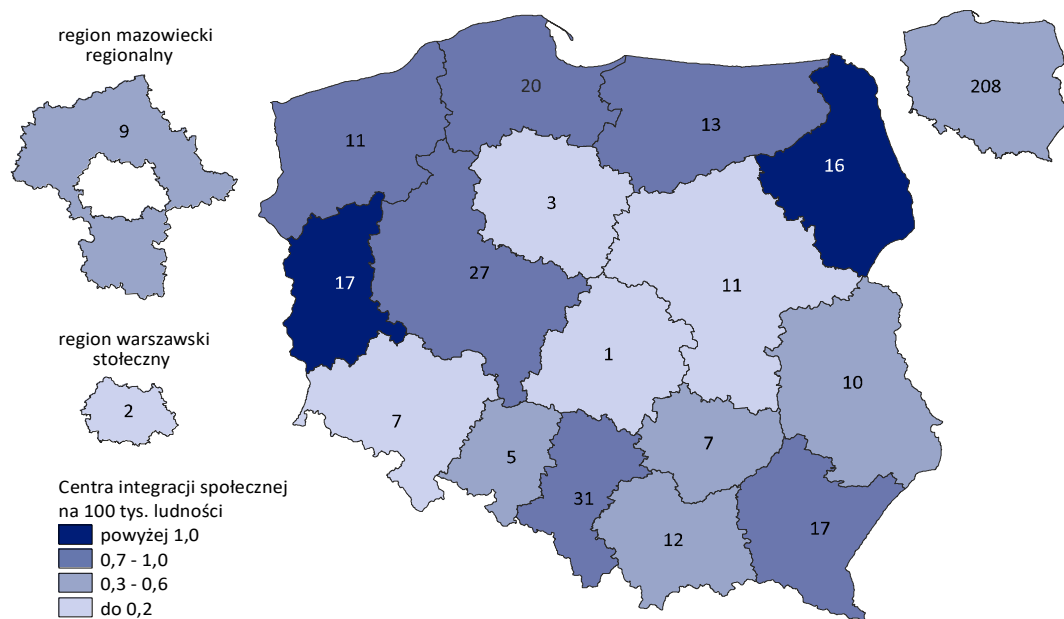
Centra integracji społecznej

W 2023 r. w Polsce działało 208 centrów integracji społecznej. W stosunku do 2022 r. liczba ta nie zmieniła się. W 2023 r. ponad 2/3 centrów integracji społecznej prowadzonych było przez organizacje non-profit (139 jednostek, tj. 66,8%). Jednostki samorządu terytorialnego, głównie gminy, prowadziły 58 centrów integracji społecznej (27,9%), a 10 aktywnych CIS działało przy spółdzielniach socjalnych (4,8%). Jedno centrum integracji społecznej prowadzone było przez spółkę.

Najwięcej CIS miało swoje siedziby w województwach: śląskim (31 jednostki, tj. 14,9%), wielkopolskim (27 jednostek, tj. 13,0%) i pomorskim (20 jednostek, tj. 9,6%). Tak jak w 2022 r. najwyższe nasycenie placówkami CIS w stosunku do liczby ludności zamieszkującej dane województwo odnotowano w województwie lubuskim, gdzie na 100 tys. ludności przypadało 1,7 CIS, podczas gdy przeciętnie w kraju o ponad połowę mniej – 0,6 jednostki.

W 2023 r. w relacji do 2022 r. zwiększyła się o 1,0 tys. osób liczba odbiorców usług integracji społeczno-zawodowej świadczonych przez CIS, WTZ oraz ZAZ.

Mapa 2. Centra integracji społecznej według województw i regionów w 2023 r.

W 2023 r. w prowadzonych przez CIS zajęciach uczestniczyło 13,0 tys. osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym¹. W porównaniu do 2022 r. liczba uczestników wzrosła o 1,8% (w 2022 r. było to 12,8 tys. osób). W 2023 r. przeciętnie na jeden CIS przypadało 63 uczestników, podczas gdy w 2022 r. nieznacznie mniej - 61 osób.

Najczęściej uczestnikami zajęć z zakresu integracji społecznej i zawodowej, według deklaracji CIS, były osoby długotrwale bezrobotne – stanowiły one 30,5% wszystkich odbiorców usług świadczonych przez CIS. Udział tej grupy zmniejszył się o 1,6 p. proc. w porównaniu z 2022 r. W dalszej kolejności ze wsparcia CIS korzystały osoby uzależnione od alkoholu lub środków psychoaktywnych (14,4%) oraz z orzeczeniem o niepełnosprawności (10,5%). Z kolei niewielki udział wśród beneficjentów CIS miały osoby, dla których główną przesłanką wykluczenia była bezdomność (4,2%) lub choroba psychiczna (2,4%).

Łączny koszt prowadzenia centrów integracji społecznej w 2023 r. wyniósł prawie 336 mln zł. Średnio na jeden aktywnie działający CIS przypadało 1,6 mln zł rocznie.

Kluby integracji społecznej

W 2023 r. w Polsce działały 164 kluby integracji społecznej. Liczba aktywnych KIS zmniejszyła się o 27 jednostek (14,1%) w porównaniu z 2022 r. Od 2020 r. zaczęła spadać liczba KIS, co przełożyło się na zmniejszenie między 2019 r. a 2023 r. o ponad połowę (54,3%) klubów prowadzonych przez organizacje pozarządowe oraz o ponad ¼ (27,6%) prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego.

Na 100 tys. ludności przypadało w 2023 r. 0,4 jednostki tego rodzaju.

Kluby integracji społecznej, jako jedyny rodzaj jednostek reintegracji społeczno-zawodowej, w zdecydowanej większości (126 jednostek, tj. 76,8%) prowadzone były przez jednostki samorządu terytorialnego lub podległe im jednostki organizacyjne, takie jak np. ośrodki pomocy społecznej. Pozostałe kluby integracji społecznej prowadzone były przez organizacje non-profit (37 jednostek, tj. 22,6%) oraz spółdzielnie socjalne (1 jednostka, tj. 0,6%).

Najwięcej KIS miało swoje siedziby w województwach: małopolskim (30 jednostek, tj. 18,3%), warmińsko-mazurskim (22 jednostki, tj. 13,4%), śląskim (19 jednostek, tj. 11,6%) oraz wielkopolskim (11,0%).

W stosunku do 2022 r. w 10 z 16 województw nastąpiły zmiany w zakresie liczby działających KIS. We wszystkich 10 województwach liczba KIS zmniejszyła się. Najwięcej ubyło w województwie śląskim - 7 jednostek i w warmińsko-mazurskim - 6 jednostek.

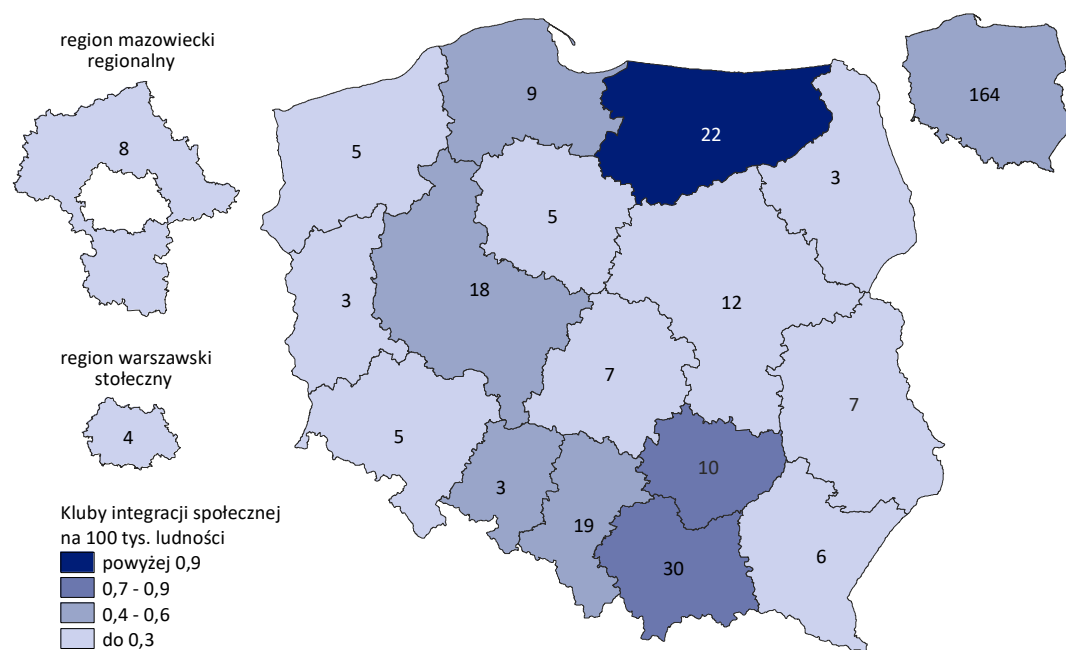
W 2023 r. w klubach integracji społecznej zajęcia rozpoczęło 7,3 tys. osób, a ukończyło 6,1 tys.

W 2023 r. było 208 aktywnych CIS, które świadczyły usługi integracji społeczno-zawodowej 13,0 tys. uczestnikom.

W 2023 r. działało 164 KIS. Ponad 3/4 z nich prowadziły jednostki samorządu terytorialnego.

¹ Liczba i struktura uczestników CIS liczona tylko dla tych CIS, które złożyły sprawozdanie z działalności.

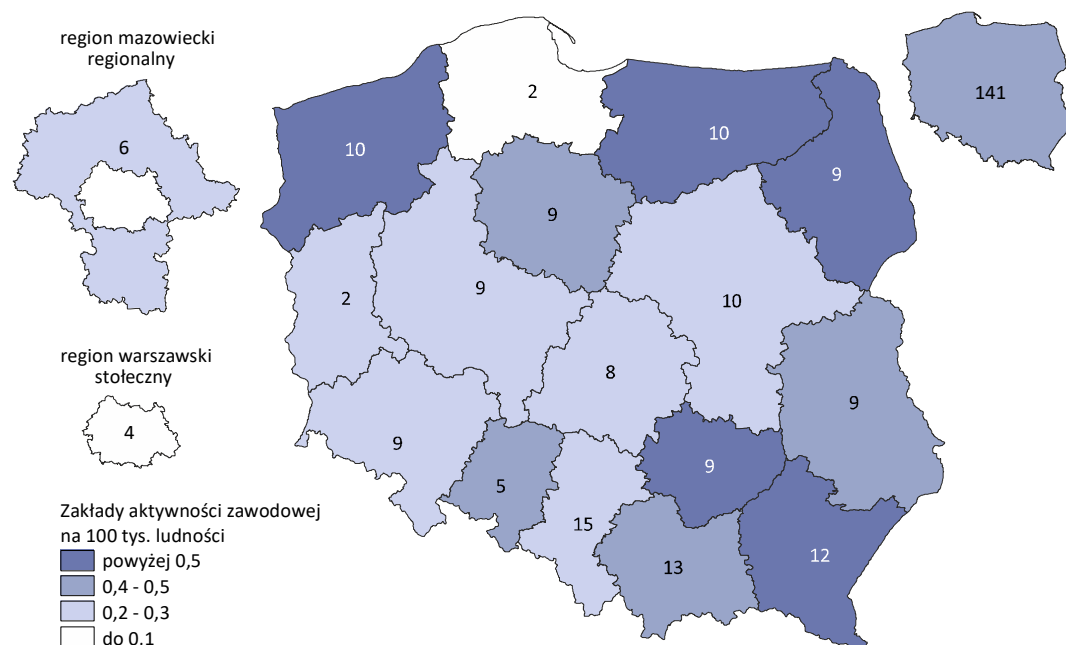
Mapa 3. Kluby integracji społecznej według województw i regionów w 2023 r.

Zakłady aktywności zawodowej

Na koniec 2023 r. na terenie kraju działało 141 zakładów aktywności zawodowej. Na 100 tys. ludności przypadało w 2023 r. 0,4 jednostki. Liczba ZAZ w porównaniu z 2022 r. wzrosła o 6 jednostek.

Mapa 4. Zakłady aktywności zawodowej według województw i regionów w 2023 r.

W 2023 r. funkcjonowało 141 ZAZ, które zatrudniały łącznie 7,1 tys. osób ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności.

W 2023 r. większość ZAZ (91 jednostek, tj. 64,5%) było prowadzonych przez organizacje non-profit.

W przypadku 46 zakładów (32,6%) organem prowadzącym były jednostki samorządu terytorialnego (gminy lub powiaty). Pozostałe ZAZ utworzyły spółdzielnie socjalne (3 jednostki; 2,1%) bądź spółki (1 podmiot; 0,7%).

Najliczniej ZAZ występowały w województwie śląskim (15 jednostek, tj. 10,6%), małopolskim (13 jednostek, tj. 9,2%) oraz podkarpackim (12 jednostek, tj. 8,5%). Wzrost liczby zakładów odnotowano w pięciu województwach - świętokrzyskim, gdzie utworzono 2 nowe jednostki oraz dolnośląskim, podlaskim, śląskim, warmińsko-mazurskim gdzie powstało po 1 ZAZ.

Na koniec 2023 r. we wszystkich zakładach aktywności zawodowej zatrudnionych było łącznie ponad 9,2 tys. osób. W porównaniu z 2022 r. łączne zatrudnienie w ZAZ zwiększyło się o 6,7%.

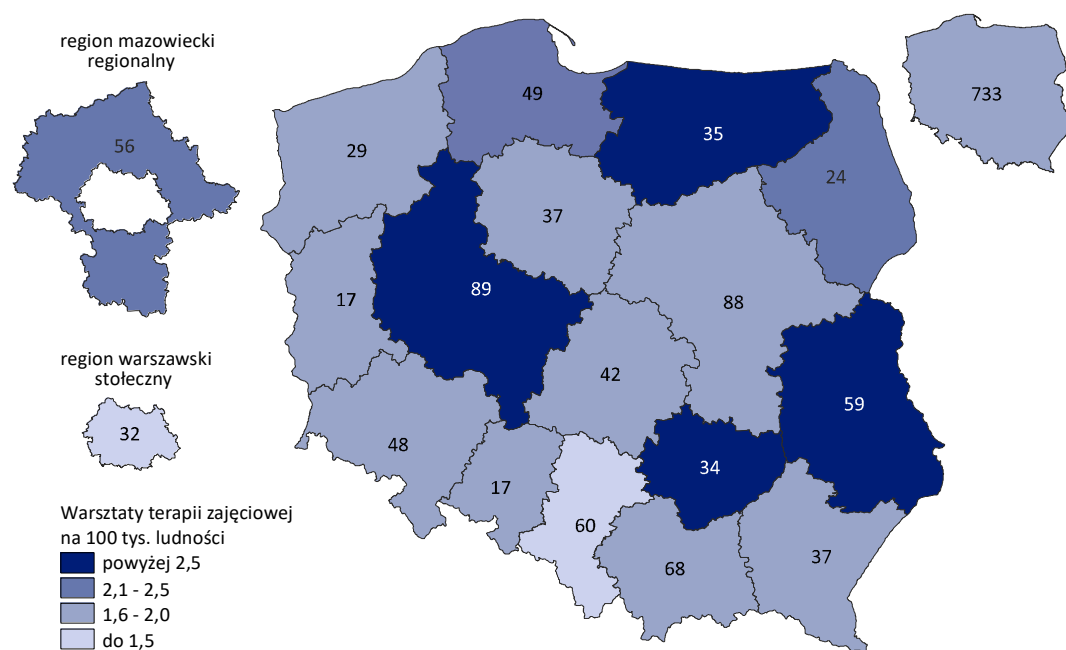
Działalność reintegracyjna ZAZ zgodnie z ustawą² kierowana jest do osób, które posiadają orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności oraz osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, u których stwierdzono autyzm, upośledzenie umysłowe lub chorobę psychiczną. Na koniec 2023 r. liczba reintegrowanych zatrudnionych w ZAZ wynosiła 7,1 tys. osób, tj. o 0,5 tys. więcej niż w 2022 r. Udział zatrudnionych osób ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności w ogólnej liczbie zatrudnionych wyniósł 76,9%. Przeciętnie w jednym ZAZ w celach reintegracyjnych zatrudniano w 2023 r. 50 pracowników z niepełnosprawnością.

Warsztaty terapii zajęciowej

Na koniec 2023 r. aktywną działalność prowadziło 733 warsztaty terapii zajęciowej. Liczba WTZ w porównaniu z 2022 r. wzrosła o 4 jednostki. Na 100 tys. ludności przypadało w 2023 r. 1,9 jednostki. WTZ najczęściej prowadzone były przez organizacje non-profit (596 jednostki, tj. 81,3%). Kolejne 123 WTZ (16,8%) działało z ramienia jednostek samorządu terytorialnego i instytucji im podległych, a 14 jednostek (1,9%) prowadziły spółdzielnie socjalne.

W 2023 r. aktywnych było 733 WTZ. Z ich usług skorzystało w ciągu roku 29,0 tys. osób z niepełnosprawnością.

Mapa 5. Warsztaty terapii zajęciowej według województw i regionów w 2023 r.

W 2023 r. najwięcej warsztatów terapii zajęciowej miało swoje siedziby w województwach wielkopolskim (89 jednostek, tj. 12,1%) i mazowieckim (88 jednostek, tj. 12,0%). W porównaniu do 2022 r. nie odnotowano większych zmian wśród województw. W tym okresie, w czterech województwach: mazowieckim, pomorskim, śląskim i zachodniopomorskim przybyło po 1 warsztacie.

W 2023 r. z zajęć w warsztatach terapii zajęciowej skorzystało 29,0 tys. osób z orzeczoną niepełnosprawnością, o 0,3 tys. więcej niż rok wcześniej. Przeciętnie w zajęciach w jednym WTZ uczestniczyło 40 osób (o 1 osobę więcej niż w poprzednim roku).

² Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tekst jednolity Dz. U. 2020 r. poz. 426).

Porównując średnią liczbę uczestników, najwyższy wskaźnik odnotowały województwa: podkarpackie (50 osób), śląskie i świętokrzyskie (po 49 osób). Najmniejszymi wartościami, podobnie jak w latach wcześniejszych, charakteryzowały się województwa pomorskie i opolskie – odpowiednio 32 i 31 osób.

Łączny koszt prowadzenia warsztatów terapii zajęciowej wyniósł w 2023 r. 960 mln zł. Zdecydowaną większość wydatków pokrywały środki pochodzące z PFRON (88,7%). Przeciętny koszt utrzymania WTZ wyniósł 1 310 tys. zł. rocznie.

Wyjaśnienia metodologiczne

Prezentowane dane statystyczne obejmują wyłącznie WTZ i ZAZ prowadzące aktywną działalność według stanu na 31.12.2023 r. oraz CIS i KIS, które w 2023 r. w sprawozdaniu wykazały uczestników zajęć.

Informacja sygnalna została opracowana na podstawie danych pochodzących ze źródeł administracyjnych pozyskanych w ramach Programu Badań Statystycznych Statystyki Publicznej na rok 2023:

- z systemów informacyjnych urzędów wojewódzkich dotyczących CIS, KIS oraz ZAZ (w zakresie rejestrów i ewidencji placówek);
- z systemów informacyjnych Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej (w zakresie działalności CIS oraz KIS);
- z systemów informacyjnych Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (w zakresie liczby WTZ oraz ich działalności).

Dane z różnych źródeł były ze sobą zestawiane i weryfikowane przez pracowników służb statystyki publicznej, a stwierdzone niespójności i braki były wyjaśniane, a następnie poprawiane.

W przypadku cytowania danych Głównego Urzędu Statystycznego prosimy o zamieszczenie informacji: „Źródło danych GUS”, a przypadku publikowania obliczeń dokonanych na danych opublikowanych przez GUS prosimy o zamieszczenie informacji: „Opracowanie własne na podstawie danych GUS”

Opracowanie merytoryczne:
**Departament Badań Społecznych
i Rynku Pracy GUS**
Dyrektor Hanna Strzelecka
Tel: 22 608 32 79

Opracowanie danych:
Urząd Statystyczny w Krakowie
Dyrektor Agnieszka Szlubowska
Tel: 12 420 40 50

Rozpowszechnianie:
Wydział Współpracy z Mediami
Tel. komórkowy: +48 695 255 032
Tel. stacjonarne: +48 22 608 38 04
+48 22 608 30 09
+48 22 449 41 45
e-mail: obslugaprasowa@stat.gov.pl

www.stat.gov.pl

[@GUS_STAT](https://twitter.com/GUS_STAT)

[@GlownyUrzadStatystyczny](https://www.facebook.com/GlownyUrzadStatystyczny)

[gus_stat](https://www.instagram.com/gus_stat)

[glownyurządstatystycznygus](https://www.youtube.com/glownyurządstatystycznygus)

[glownyurządstatystyczny](https://www.linkedin.com/company/glownyurządstatystyczny)

Powiązane opracowania

[Sektor non-profit w 2022 r.](#)

[Współpraca organizacji non-profit z innymi podmiotami w 2021 roku](#)

[Zarządzanie i działalność integracyjna podmiotów gospodarki społecznej w 2021 roku](#)

Temat dostępny w bazach danych

[Bank Danych Lokalnych Gospodarka społeczna](#)

[Dziedzinowe Bazy Wiedzy Gospodarka społeczna](#)